

Rhif ymchwil gymdeithasol: 29/2025

Dyddiad cyhoeddi: 26/03/2025

Llwybrau rhwng gwasanaethau prawf a gwasanaethau trin camddefnyddio sylweddau yng Nghymru

Mae'r ddogfen yma hefyd ar gael yn Saesneg.

This document is also available in English.

OGL © Hawlfraint y Goron ISBN digidol 978-1-83715-518-7

Llwybrau rhwng gwasanaethau prawf a gwasanaethau trin camddefnyddio sylweddau yng Nghymru

Awduron: Josh Dixon, Sam Fallick, Ryan Phillips,
Joanne Maimaris, Silvia Colonna, Ian Farr, Hywel Turner Evans, Gareth Davies, Delyth James, Matt Skermer, Columbus Ohaeri, Josie Smith

Adroddiad ymchwil llawn: Dixon, J; Fallick, S; Phillips, R; Maimaris, J; Colonna, S; Farr, I; Evans, H; James, D; Skermer, M; Davies, G; Ohaeri, C; Smith, J. (2025). Pathways between probation services and substance misuse treatment services in Wales.
Caerdydd: Llywodraeth Cymru, GSR adroddiad rhif 29/2025.

Ar gael yn: <https://www.llyw.cymru/llwybrau-or-prawf-i-wasanaethau-triniaeth-camddefnyddio-sylweddau>

Safbwyntiau'r ymchwilydd ac nid o reidrwydd rhai Llywodraeth Cymru yw'r safbwyntiau a fynegir yn yr adroddiad hwn.

I gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch â:

Josh Dixon

Is-adran Gwasanaethau Ystadegol

Llywodraeth Cymru

Parc Cathays

Caerdydd

CF10 3NQ

E-bost: ADRWales@llyw.cymru

Tabl cynnwys

Rhestr o dablau	3
Rhestr o ffigurau	4
Cyflwyniad	5
Cefndir	5
Nodau'r astudiaeth	5
Methodoleg	6
Poblogaeth yr astudiaeth	6
Cysylltu data	7
Newidynnau	9
Dadansoddi ystadegol	10
Canlyniadau	11
Carfan gofynion triniaeth dedfryd gymunedol	11
Trawsnewidio i wasanaethau trin camddefnyddio sylweddau	14
Hyd y cyfnod pontio rhwng CSTR ac ymgysylltu â thriniaeth	16
CSTR yn ôl prif sylwedd triniaeth	18
Canlyniadau triniaeth camddefnyddio sylweddau	19
Nodweddion sy'n gysylltiedig â throsglwyddiadau llwyddiannus i driniaeth	19
Nodweddion sy'n gysylltiedig â thrawsnewid llwyddiannus i driniaeth ar ôl ATR	20
Nodweddion sy'n gysylltiedig â throsglwyddo'n llwyddiannus i driniaeth ar ôl DRR ...	21
Nodweddion sy'n gysylltiedig â mynediad cyflym at driniaeth	22
Nodweddion sy'n gysylltiedig â mynediad cyflym at driniaeth ar ôl ATR	22
Nodweddion sy'n gysylltiedig â mynediad cyflym at driniaeth ar ôl DRR	23
Nodweddion sy'n gysylltiedig â chwblhau triniaeth yn llwyddiannus	24
Nodweddion sy'n gysylltiedig â chwblhau triniaeth yn llwyddiannus ar ôl ATR	24
Nodweddion sy'n gysylltiedig â chwblhau triniaeth yn llwyddiannus ar ôl DRR	26
Casgliadau	28
Cymhariaeth â dadansoddiad a wnaed yn Lloegr	28
Ymwadiad	29
Adran cyfeirnod	30

Atodiadau	31
Atodiad 1: Poblogaeth CSTR heb unrhyw faes cysylltu dienw.....	31
Atodiad 2: Ffigurau trosglwyddo i wasanaethau triniaeth DRR ac ATR yn ôl band oedran.....	33
Atodiad 3: Ffigurau sy'n ymwneud â CSTRau, DRRau ac ATRau sy'n trosglwyddo i wasanaethau triniaeth, fesul cwintel MALIC.....	34
Atodiad 4: Categoriadau canlyniadau triniaeth yn WNDM.	36
Atodiad 5: Nifer a chanran canlyniadau triniaeth yn ôl math CSTR	37

Rhestr o dablau

Tabl 1: Categoriadau ar gyfer CSTRs a theithiau triniaeth camddefnyddio sylweddau.....	8
Tabl 2: Cyfraddau cysylltu ar gyfer CSTRs a'r daith driniaeth fwyaf priodol.....	9
Tabl 3: Nifer yr unigolion a ddedfrydwyd i CSTR yng Nghymru, 2014 i 2020	11
Tabl 4: Nifer yr unigolion a ddedfrydwyd i ofynion adsefydlu cyffuriau, 2014 i 2020 [nodyn 1]	11
Tabl 5: Nifer yr unigolion a ddedfrydwyd i ofynion triniaeth alcohol yng Nghymru, 2014 i 2020 [nodyn 1]	12
Tabl 6: Nifer y CSTRs yn ôl categori trosedd [nodyn 1]	12
Tabl 7: Nifer a chanran y CSTRs a wnaeth drosglwyddo i wasanaethau triniaeth yn ôl bandiau oedran.....	14
Tabl 8: Amser rhwng y dyddiad y rhoddwyd y CSTR ac ymgysylltu â gwasanaethau triniaeth	17
Tabl 9: Amser rhwng dyddiad y ddedfryd a gofynion adsefydlu cyffuriau a thriniaeth alcohol ac ymgysylltu â gwasanaethau triniaeth	17
Tabl 10: Prif sylwedd a gofnodwyd ar gyfer teithiau triniaeth sy'n gysylltiedig â gofyniad triniaeth dedfryd gymunedol, yn ôl math CSTR [nodyn 1].....	18
Tabl 11: Nifer a chanran y categorïau canlyniadau triniaeth o Ofynion Triniaeth Dedfryd Gymunedol	19

Rhestr o ffigurau

Ffigur 1: Canran y trosglwyddiadau llwyddiannus o CSTR i driniaeth yng Nghymru o 2014 i 2020, yn ôl math ac oedran CSTR.....	14
Ffigur 2: Canran y trosglwyddiadau llwyddiannus o CSTR i driniaeth yng Nghymru 2014 i 2020, yn ôl cwintellau MALIC.....	16
Ffigur 3: Cymarebau ots nodweddion cymdeithasol-ddemograffig a throreddwyr yn ymwneud â chael mynediad at driniaeth ar ôl ATR.....	20
Ffigur 4: Cymarebau ots nodweddion cymdeithasol-ddemograffig a throreddwyr yn ymwneud â chael mynediad at driniaeth ar ôl DRR [nodyn 1]	21
Ffigur 5: Cymarebau ots nodweddion cymdeithasol-ddemograffig a throreddwyr yn ymwneud â chael mynediad at driniaeth yn gyflym ar ôl ATR.....	22
Ffigur 6: Cymarebau ots nodweddion cymdeithasol-ddemograffig a throreddwyr yn ymwneud â chael mynediad at driniaeth yn gyflym ar ôl DRR	24
Ffigur 7: Cymarebau ots nodweddion cymdeithasol-ddemograffig a throreddwyr yn ymwneud â chwblhau triniaeth yn llwyddiannus ar ôl ATR	25
Ffigur 8: Cymarebau ots nodweddion cymdeithasol-ddemograffig a throreddwyr yn ymwneud â chwblhau triniaeth yn llwyddiannus ar ôl DRR.....	26

Cyflwyniad

Cefndir

Mae'r adroddiad hwn yn gyhoeddiad ar y cyd rhwng lechyd Cyhoeddus Cymru, Ymchwil Data Gweinyddol (YDG) Cymru, Banc Data Cyswllt Diogel Gwybodaeth Ddienw (SAIL) a Llywodraeth Cymru yn rhan o'r rhaglen [Canlyniadau Gwell trwy Ddata Cysylltiedig \(BOLD\)](#). Mae BOLD yn rhaglen drawslywodraethol a ariennir gan Drysorlys EF (2021i 2025) ac a gynlluniwyd i ddangos sut y gellir cefnogi pobl ag anghenion cymhleth yn well trwy gysylltu a gwella data'r llywodraeth a gedwir amdanynt mewn ffordd ddiogel a sicr. Ffocws y peilot BOLD yng Nghymru yw disgrifio ac archwilio camddefnydd a thriniaeth sylweddau yng Nghymru.

Mae'r adroddiad hwn yn edrych ar unigolion yng Nghymru sydd wedi'u dedfrydu i Ofyniad Triniaeth Dedfryd Gymunedol (CSTR), sef Gofyniad Triniaeth Alcohol (ATR) neu Ofyniad Adsefydlu Cyffuriau (DRR). Gellir rhoi'r rhain yn unigol neu fel rhan o orchymyn cymunedol ehangach neu ddedfryd droseddol ohiriedig.

Cyflwynwyd CSTRs yn [Neddf Cyfiawnder Troseddol 2003](#). Diben CSTRs yw lleihau'r angen am gyffuriau ac alcohol sy'n gysylltiedig â'u hymddygiad troseddol.

Meini prawf a osodwyd gan y llys ar gyfer dedfrydu troseddwr i CSTR:

- mae'r troseddwr yn ddibynol ar alcohol neu gyffuriau anghyfreithlon
- mae'r troseddwr angen triniaeth ar gyfer ei ddefnydd o alcohol neu gyffuriau a byddai'n debygol o elwa o'r driniaeth
- gall y troseddwr gael mynediad i driniaeth alcohol neu gyffuriau a'i mynychu
- bydd y troseddwr yn cydymffurfio â'r driniaeth

Nodau'r astudiaeth

Yn gyffredinol, mae'r astudiaeth hon yn anelu at ailadrodd yn rhannol ganfyddiadau'r adroddiad '[Llwybrau rhwng y gwasanaeth prawf a thriniaeth caethiwed yn Lloegr](#)'¹, a gynhaliwyd fel rhan o'r rhaglen BOLD ehangach gan swyddfa Gwella lechyd a Gwahaniaethau a'r Weinyddiaeth Gyfiawnder.

Nod yr astudiaeth hon oedd:

1. ymchwilio i nifer yr unigolion sy'n trosglwyddo'n llwyddiannus i wasanaethau triniaeth a'r gyfradd athreulio (rhoi'r gorau iddi rhwng dedfrydu a mynychu gwasanaethau triniaeth)
2. archwilio faint o amser a gymerir i drosglwyddo i wasanaethau triniaeth
3. ymchwilio i ganlyniad y teithiau triniaeth hyn

¹ (Swyddfa Gwella lechyd a Gwahaniaethau, 2023)

4. asesu a oedd nodweddion cymdeithasol-ddemograffig neu nodweddion cysylltiedig â throeddu yn gysylltiedig â thrawsnewid llwyddiannus, mynediad cyflym i driniaeth a chanlyniad

Cynhaliwyd yr holl ddadansoddiadau ym manc data SAIL ym Mhrifysgol Abertawe, y DU. Mae cronfa ddata SAIL yn amgylchedd ymchwil y gellir ymddiried ynddo sy'n cadw cyfoeth o setiau data ffugenw i'w darparu ar ffurf ddienw ar gyfer ymchwil data cysylltiedig. Mae rhagor o wybodaeth am fanc data SAIL, ei fodd llywodraethu gwybodaeth a'r broses ymgeisio ar gael ar [wefan banciau data SAIL](#).

Methodoleg

Mae'r adran hon yn rhoi trosolwg o'r setiau data a ddefnyddiwyd a sut y cafodd y garfan gofynion triniaeth dedfryd gymunedol a'r garfan trin camddefnyddio sylweddau eu llunio a'u cysylltu.

Poblogaeth yr astudiaeth

Cynhaliwyd astudiaeth carfan electronig ôl-weithredol ar raddfa'r boblogaeth i ymchwilio i lwybrau unigolion sy'n trosglwyddo o gael gofyniad triniaeth dedfryd gymunedol i wasanaethau trin camddefnyddio sylweddau yng Nghymru.

Sefydlwyd y boblogaeth o unigolion a ddedfrydwyd i ofyniad triniaeth dedfryd gymunedol am driniaeth alcohol neu gyffuriau rhwng 01 Ionawr 2014 a 31 Rhagfyr 2019 gan ddefnyddio set ddata nDelius. Mae nDelius yn dal cofnodion unigolion a gofnodwyd yn y system brawf ac sy'n eiddo i'r Weinyddiaeth Gyfiawnder. Mae'r darn hwn o nDelius yn rhan o [brosiect cysylltu Data yn Gyntaf y Weinyddiaeth Gyfiawnder](#).

Gall CSTRs ffurfio rhan o ddedfryd llys troseddol unigolyn a mynnu bod yr unigolyn yn mynychu gwasanaethau triniaeth alcohol neu adsefydlu cyffuriau yn y gymuned. Mae ganddynt ddyddiad cychwyn (fel arfer yr un ddyddiad â dyddiad y ddedfryd) ac amserlen benodedig sy'n sefydlu ffenestr y dylent gael mynediad at wasanaethau ynddi.

Er mwyn cael eu cynnwys yn yr astudiaeth rhaid bod gan unigolion gofnod yn set ddata nDelius gyda gofyniad triniaeth dedfryd gymunedol ar gyfer naill ai adsefydlu cyffuriau neu driniaeth alcohol. Roedd angen i unigolion gael Maes Cysylltu Dienw (ALF) i allu cysylltu â setiau data eraill. Mae gwybodaeth am nifer y CSTRs ar gyfer unigolion heb ALF (sydd wedi'u heithrio o'r astudiaeth) wedi'i chynnwys yn atodiad 1. Arweiniodd hyn at garfan o 4,597 o ofynion.

Crëwyd rhestr o deithiau triniaeth camddefnyddio sylweddau dilys gan ddefnyddio Cronfa Ddata Genedlaethol Cymru ar Gamddefnyddio Sylweddau (WNDSM). Er mwyn i daith driniaeth gael ei chynnwys yn yr astudiaeth, roedd angen iddi fod yn gysylltiedig ag unigolyn ag ALF gyda thebygolrwydd cyfatebol cysylltedd cyfartal neu fwy na 90% ac ID cyfeirio camddefnyddio sylweddau dilys, sy'n caniatáu cysylltu ag elfennau gwahanol o deithiau

triniaeth. Roedd teithiau'n cael eu heithrio o'r dadansoddiad os nad oedd ganddynt ddyddiad atgyfeirio neu ddyddiad asesu. Defnyddiwyd dyddiad asesu i nodi bod rhywun wedi dechrau ymgysylltu â gwasanaethau triniaeth. Arweiniodd hyn at set ddata gyda 195,219 o atgyfeiriadau camddefnyddio sylweddau. O'r atgyfeiriadau hyn, nid oedd 53,475 yn ymgysylltu â gwasanaethau triniaeth ac nid oedd gan 16,697 unrhyw ddyddiad ar gyfer gorffen y llwybr triniaeth.

Defnyddir dwy set ddata cronfa ddata SAIL yn yr astudiaeth. Mae'r WNDISM (set ddata camddefnyddio sylweddau) yn casglu data sy'n ymwneud â'r holl unigolion sy'n cyflwyno am driniaeth camddefnyddio sylweddau yng Nghymru, gan wasanaethu fel ffynhonnell teithiau triniaeth camddefnyddio sylweddau. Mae'r nDelius (set ddata prawf) yn casglu data sy'n ymwneud â'r holl unigolion sy'n ymwneud â gwasanaethau prawf yng Nghymru a Lloegr, gan gwmpasu gofynion dedfrydau cymunedol a diffinio'r boblogaeth astudiaeth o unigolion sydd wedi'u dedfrydu i ofyniad triniaeth dedfryd gymunedol.

Cysylltu data

Defnyddiwyd cysylltu data i nodi CSTRs yn ymwneud ag unigolyn a oedd hefyd ar daith triniaeth camddefnyddio sylweddau. Oherwydd ei bod yn bosibl i unigolyn gael teithiau triniaeth camddefnyddio sylweddau lluosog, cynhaliwyd dadansoddiad i werthuso sut mae amserlenni CSTR a'r daith driniaeth yn gorgyffwrdd. Yna cafodd pob cyfuniad ei gategoreiddio yn 4 grŵp (Tabl 1).

Tabl 1: Categori CSTRs a theithiau triniaeth camddefnyddio sylweddau

Blaenoriaethu	Categori	Disgrifiad
1	Eisoedd mewn triniaeth camddefnyddio sylweddau am lai na blwyddyn ar ddyddiad cychwyn y CSTR	Er mwyn cael ei gynnwys yn y categori hwn rhaid i unigolyn fod ar daith driniaeth ar y dyddiad y mae ei CSTR yn dechrau. Ni all y daith driniaeth hon fod wedi cychwyn mwy na blwyddyn cyn dyddiad cychwyn CSTR.
2	Ymwneud â gwasanaethau trin camddefnyddio sylweddau o fewn amserlen y CSTR	Er mwyn cael ei chynnwys yn y categori hwn rhaid i'r daith driniaeth gael dyddiad asesu ar ôl dechrau'r CSTR a chyn y disgwylir iddi orffen, wedi'i gyfrifo gan ddefnyddio hyd y ddedfryd.
3	Eisoedd mewn triniaeth camddefnyddio sylweddau am lai na blwyddyn ar ddyddiad cychwyn y CSTR	Er mwyn cael ei gynnwys yn y categori hwn rhaid i unigolyn fod ar daith driniaeth ar y dyddiad y mae ei CSTR yn dechrau. Mae'n rhaid bod y daith driniaeth hon wedi cychwyn fwy na blwyddyn cyn i'r gofyniad ddechrau.
Y tu allan i gwmpas yr astudiaeth.	Wedi cael taith triniaeth camddefnyddio sylweddau y tu allan i amserlen y CSTR	I'w chynnwys yn y categori hwn mae'r daith driniaeth naill ai'n gorffen cyn i CSTR ddechrau neu'n dechrau ar ôl i'r gofyniad ddod i ben.

Defnyddiwyd blaenoriaethu yn y cysylltu i neilltuo'r daith driniaeth fwyaf priodol i bob CSTR. Gwnaethpwyd hyn fel bod y dadansoddiad a gwblhawyd yn adlewyrchu'r daith driniaeth fwyaf tebygol a'r canlyniadau y gellir eu priodoli i'r CSTR.

Adroddir cyfraddau paru ar ôl blaenoriaethu yn Nhabl 2. O'r holl unigolion â CSTR, cafodd 85% deithiau triniaeth yn y WNDM. O'r 4,317 y bu modd eu paru, cafodd 509 deithiau triniaeth ag amserlenni y tu allan i linellau amser y CSTR. Mae hyn yn gadael 3,808 o

CSTRs gyda thrawsnewidiad dilys i deithiau triniaeth camddefnyddio sylweddau. Roedd CSTRs nad oedd modd eu paru â theithiau triniaeth yn 15%, gellir rhannu hyn yn CSTRs heb unrhyw gyfnod triniaeth (6% o'r holl CSTRs) a CSTRs heb wybodaeth ALF (10% o'r holl CSTRs).

Tabl 2: Cyfraddau cysylltu ar gyfer CSTRs a'r daith driniaeth fwyaf priodol

Math o drawsnewidiad	Nifer y CSTRs	Canran yr holl CSTRs
Eisoed mewn triniaeth am lai na blwyddyn	1,284	25%
Wedi cael asesiad o fewn yr amserlen ofynnol	2,487	49%
Mewn triniaeth am dros flwyddyn	37	1%
Wedi cael cyfnod o driniaeth y tu allan i'r amserlenni gofynnol	509	10%
Cyfanswm cyfatebol	4,317	85%
Nifer y CSTRs ag ALF ond dim cyfnod triniaeth	280	6%
Nifer y CSTRs heb unrhyw ALF felly nid oes modd eu paru	487	10%
Cyfanswm heb eu paru	767	15%
Cyfanswm y CSTRs	5,084	100%

Newidynnau

Gwahanol newidynnau a grëwyd at ddiben ein dadansoddiad:

- oedran ar ddyddiad dechrau: gwahaniaeth oedran rhwng dyddiad geni a dyddiad cychwyn CSTR
- cyfrif cyfnodau triniaeth: cyfrif o'r holl gyfnodau triniaeth camddefnyddio sylweddau sy'n gysylltiedig â thaith driniaeth
- math o drawsnewid: i ddangos a yw rhywun wedi trosglwyddo'n llwyddiannus neu'n aflwyddiannus i wasanaethau triniaeth
- hyd y trawsnewid: yr amser a gymerir rhwng dyddiad cychwyn CSTR a dyddiad asesu fel rhan o daith triniaeth camddefnyddio sylweddau, wedi'i gategoreiddio i gyfnodau o 3 wythnos
- prif sylwedd a gofnodwyd: y prif sylwedd y mae gan yr unigolyn broblem ag ef, wedi'i gofnodi yn ystod yr asesiad safonol a gynhaliwyd ar ôl dechrau triniaeth camddefnyddio sylweddau
- canlyniadau triniaeth: newidyn deilliadol sy'n categoreiddio canlyniad llwybr triniaeth unigolyn (mae trosolwg o'r modd categoreiddio wedi'i gynnwys yn atodiad 2)

Dadansoddi ystadegol

Defnyddir ystadegau disgrifiadol a chyfyngau hyder i ddisgrifio'r garfan, eu trosglwyddiad i wasanaethau triniaeth a'u canlyniadau. Defnyddiwyd cyfnodau hyder hefyd i bennu gwahaniaethau ystadegol arwyddocaol ar draws grwpiau. Cafodd ffigurau eu talgrynnu a'u hatal mewn tablau perthnasol i gadw anhysbysrwydd.

Cynhaliwyd modelau atchweliad logistaidd aml-lefel i asesu a oedd nodweddion cymdeithasol-ddemograffig a gwybodaeth yn ymwneud â throseddwyr yn gysylltiedig â chael mynediad at driniaeth a chanlyniadau triniaeth lwyddiannus.

Roedd gwybodaeth gymdeithasol-ddemograffig yn cynnwys y canlynol am y troseddwr:

- rhyw
- oedran
- ethnigrwydd
- cwintelau Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (MALIC) 2019, sef mesur amddifadedd cymharol ar sail ardal sydd wedi'i osod o 1 (mwyaf difreintiedig) i 5 (lleiaf difreintiedig)

Gwybodaeth yn ymwneud â throseddu:

- y flwyddyn y cyhoeddwyd y gofyniad triniaeth
- nifer y gofynion llys a gyhoeddwyd
- hyd y gorchymyn
- a oedd y gorchymyn yn orchymyn cymunedol neu'n orchymyn dedfryd ohiriedig
- y prif gategori troedd
- y prif sylwedd problemus a gofnodwyd

Dewiswyd atchweliad logistaidd aml-lefel i gyfrif am strwythur hierarchaidd y data, lle mae unigolion yn cael eu grwpio o fewn y rhanbarthau y maent yn byw ynddynt. Helpodd hyn i ddeall effeithiau rhagfynegwyr unigol ar y nifer sy'n cael triniaeth wrth ystyried dylanwad y rhanbarth. Cofnodwyd yr holl newidynnau ym mhob model i bennu tebygolrwydd mynediad a chanlyniadau triniaeth. Mae'r modelau'n cynhyrchu Cymarebau Ots Addasedig (AOR) i ddangos sut mae newidiadau mewn newidyn yn effeithio ar ymddygiad unigolyn, tra'n rheoli ar gyfer yr holl newidynnau eraill yn y model. Cynhwyswyd cyfyngau hyder i ddangos yr ystod yr ydym yn 95% yn hyderus bod y gwir werth ynddo.

Canlyniadau

Carfan gofynion triniaeth dedfryd gymunedol

Rhoddir trosolwg manwl o garfan CSTR yng Nghymru ar draws oedran, rhyw, math o CSTR a math o drosedd yn y tablau isod.

Roedd ychydig dros 4,500 o unigolion wedi'u dedfrydu i CSTR yng Nghymru rhwng 2014 a 2020 (Tabl 3). Rhoddwyd tri chwarter y CSTRs a roddwyd yng Nghymru i wrywod. Rhoddwyd y mwyafrif helaeth o CSTRs i unigolion rhwng 25 a 44 oed (71%) (Tabl 3).

Tabl 3: Nifer yr unigolion a ddedfrydwyd i CSTR yng Nghymru, 2014 i 2020

Band oedran	Gwryw	Benyw	Cyfanswm
18 i 24	482	131	613
25 i 34	1,447	514	1,961
35 i 44	991	316	1,307
45 i 54	442	122	564
55 a throsodd	113	39	152
Cyfanswm	3,475	1,122	4,597

Y mwyafrif llethol (63%) o CSTRs oedd gofynion adsefydlu cyffuriau (Tabl 4). Mae DRRs ac ATRs yn dangos gwahanol broffiliau oedran, rhoddwyd 90% o DRRs i unigolion o dan 45 oed, a 10% i rai 45 oed a throsodd. Ni chafodd unrhyw unigolion eu dedfrydu i DRR 65 oed neu hŷn (Tabl 4). I'r gwrthwyneb, roedd 25% o'r unigolion a ddedfrydwyd i ofyniad triniaeth alcohol yn 45 oed a hŷn, sy'n dangos bod gan ATRs gyfran uwch o ddedfrydau yn y grwpiau oedran hŷn (Tabl 5).

Tabl 4: Nifer yr unigolion a ddedfrydwyd i ofynion adsefydlu cyffuriau, 2014 i 2020
[nodyn 1]

Band oedran	Gwryw	Benyw	Cyfanswm
18 i 24	320	80	400
25 i 34	980	390	1,362
35 i 44	660	210	863
45 i 54	210	30	245
55 a throsodd	30	[c]	34
Cyfanswm	2,189	715	2,904

[Nodyn 1] Mae'r ffigurau wedi'u talgrynnu i'r 10

[c] Mae ffigurau llai na 10 wedi'u gwahardd er mwyn cyfrinachedd

Tabl 5: Nifer yr unigolion a ddedfrydwyd i ofynion triniaeth alcohol yng Nghymru, 2014 i 2020 [nodyn 1]

Band oedran	Gwryw	Benyw	Cyfanswm
18 i 24	160	50	213
25 i 34	470	130	599
35 i 44	340	110	444
45 i 54	230	90	319
55 a throsodd	90	30	118
Cyfanswm	1,286	407	1,693

[Nodyn 1] Mae'r ffigurau wedi'u talgrynnu i'r 10 agosaf

Rhoddwyd y mwyafrif o ofynion triniaeth dedfryd gymunedol i droseddau am ddwyn a thrais. Roedd mynychder y mathau o droseddau a gyflawnwyd yn amrywio ar draws DRRs ac ATRs, a'r mwyafrif nodedig oedd y tebygolrwydd cynyddol i'r rhai a ddedfrydwyd i DRRs fod yn gysylltiedig â throseddau meddiangar (Tabl 6).

Tabl 6: Nifer y CSTRs yn ôl categori trosedd [nodyn 1]

Categori trosedd	Gofynion adsefydlu cyffuriau	Gofynion triniaeth alcohol	Pob CSTR
Dwyn	1,530	290	1,830
Trais	360	690	1,050
Troseddau cyffuriau neu alcohol (di-gerbyd)	480	40	520
Arall [nodyn 2]	200	240	440
Gyrru dan ddylanwad cyffuriau neu alcohol neu'r ddau	110	330	440
Byrgleriaeth	160	50	210
Moduro (nad yw'n gysylltiedig â sylweddau)	50	20	70
Troseddau rhywiol	[c]	20	30
Difrod troseddol	[c]	10	20

[Nodyn 1] Mae'r ffigurau wedi'u talgrynnu i'r 10

[Nodyn 2] Mae eraill yn cynnwys troseddau amrywiol yn erbyn cymdeithas, trefn gyhoeddus, twyll neu ffugio, meddu ar arf

[c] Mae ffigurau llai na 10 wedi'u gwahardd er mwyn cyfrinachedd

Trawsnewidio i wasanaethau trin camddefnyddio sylweddau.

Mae'r tablau isod yn cyflwyno ystadegau disgrifiadol o unigolion a drawsnewidiodd yn llwyddiannus i wasanaethau trin camddefnyddio sylweddau yn dilyn CSTR, yn unol â'r meini prawf a ddiffinnir yn yr adran dull uchod.

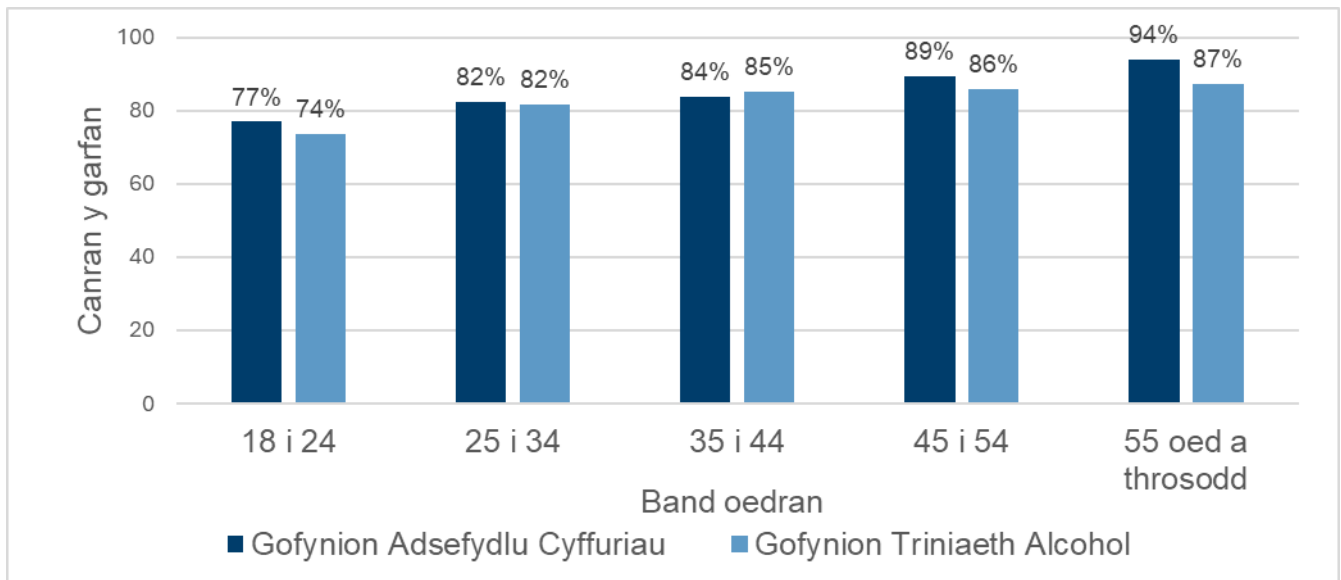
Yn gyffredinol, roedd 83% o unigolion a ddedfrydwyd i CSTR eisoes yn derbyn triniaeth ar ddyddiad y ddedfryd neu wedi dechrau triniaeth o fewn amserlen y CSTR (Tabl 7). Fe wnaeth cyfran ychydig yn uwch o fenywod (85%) na gwrywod (82%) drosglwyddo'n llwyddiannus i wasanaethau triniaeth a bu cynnydd eang mewn cyfraddau trosglwyddo llwyddiannus wrth i oedran gynyddu. Unigolion 18 i 24 oed oedd â'r gyfran isaf o unigolion yn trosglwyddo i wasanaethau triniaeth (Tabl 7).

Tabl 7: Nifer a chanran y CSTRs a wnaeth drosglwyddo i wasanaethau triniaeth yn ôl bandiau oedran

Band oedran	Cyfanswm	Nifer y trawsnewidiadau llwyddiannus	Canran y trosglwyddiadau llwyddiannus	Cyfnod hyder isaf	Cyfnod hyder uchaf
18 i 24	613	465	76%	72%	80%
25 i 34	1,961	1,612	82%	80%	84%
35 i 44	1,307	1,103	84%	82%	86%
45 i 54	564	493	87%	84%	90%
55 a throsodd	152	135	89%	84%	94%
Pob oed	4,597	3,808	83%	82%	84%

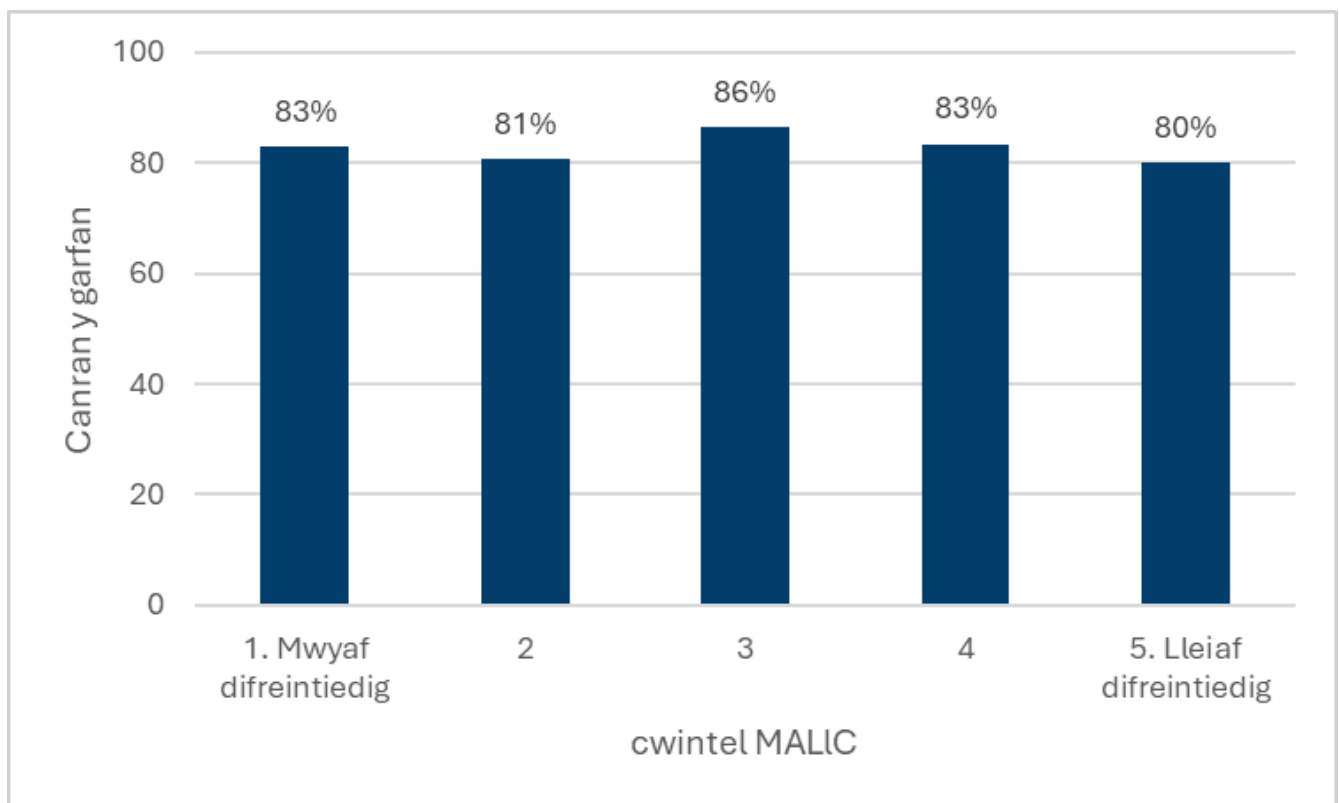
Ychydig iawn o wahaniaeth oedd rhwng cyfraddau trosglwyddo llwyddiannus ar gyfer gofynion adsefydlu cyffuriau a gofynion triniaeth alcohol (y ddau 83%). Yn gyffredinol, ar gyfer y ddau fath o CSTR, cynyddodd cyfraddau trosglwyddo llwyddiannus yn y grwpiau oedran hŷn (Ffigur 1). Ceir ffigurau manwl ar gyfer gofynion adsefydlu cyffuriau a gofynion triniaeth alcohol yn atodiad 2. Ar gyfer DRR, trosglwyddodd cyfran uwch o unigolion 55 oed a hŷn i wasanaethau triniaeth o gymharu â'r rhai 18 i 24 a 25 i 34 oed.

Ffigur 1: Canran y trosglwyddiadau llwyddiannus o CSTR i driniaeth yng Nghymru o 2014 i 2020, yn ôl math ac oedran CSTR

Rhoddwyd y mwyafrif o ofynion triniaeth dedfryd gymunedol i bobl oedd yn byw yn ardaloedd mwyaf difreintiedig Cymru, 2,029 yn y cwintel mwyaf difreintiedig o gymharu â 295 yn y cwintel lleiaf difreintiedig. Fodd bynnag, nid oedd unrhyw wahaniaethau arwyddocaol yng nghanran yr unigolion a drawsnewidiodd i wasanaethau triniaeth ar draws gwahanol lefelau o amddifadedd (Ffigur 2). Roedd y ganran uchaf o bobl a oedd yn trosglwyddo i wasanaethau triniaeth yn y cwintel amddifadedd canol (86%). Roedd gan y cwintel mwyaf difreintiedig 83% o CSTRs yn trosglwyddo i wasanaethau triniaeth tra bod y rhai lleiaf difreintiedig wedi 80%.

Ffigur 2: Canran y trosglwyddiadau llwyddiannus o CSTR i driniaeth yng Nghymru 2014 i 2020, yn ôl cwintelau MALIC

Dangosir trosglwyddiadau CSTR llwyddiannus i wasanaeth triniaeth yn ôl gofynion alcohol a chyffuriau yn atodiad 3. Nid oedd gwahaniaeth arwyddocaol rhwng cyfraddau trosglwyddo ATR a DRR ar gyfer unrhyw gwintel amddifadedd. Roedd y gyfradd drosglwyddo uchaf ar gyfer y cwintel amddifadedd canol ar gyfer ATRs a DRRs.

Hyd y cyfnod pontio rhwng CSTR ac ymgysylltu â thriniaeth.

Roedd tua dwy ran o dair (65%) o unigolion a ddedfrydwyd i ofyniad triniaeth dedfryd gymunedol naill ai eisoes wedi derbyn triniaeth ar y dyddiad y rhoddwyd y CSTR neu wedi cael triniaeth o fewn 3 wythnos (Tabl 8). Roedd hyn yn uwch mewn DRRs (68%) nag mewn ATRs (58%) (Tabl 9).

Roedd trosglwyddiadau i wasanaethau triniaeth a gymerodd fwy na 12 wythnos 5%. Roedd hyn yr un peth ar gyfer ATRs a DRRs (Tabl 9).

Tabl 8: Amser rhwng y dyddiad y rhoddwyd y CSTR ac ymgysylltu â gwasanaethau triniaeth

Hyd y driniaeth	Nifer y gofynion triniaeth dedfrydau cymunedol	Canran y gofynion triniaeth dedfryd gymunedol
Eisoës mewn triniaeth	1,321	29%
0 i 3 wythnos	1,641	36%
3 i 6 wythnos	389	8%
6 i 9 wythnos	139	3%
9 i 12 wythnos	90	2%
12 wythnos neu fwy	228	5%
Dim pontio	789	17%
Cyfanswm	4,597	100%

Tabl 9: Amser rhwng dyddiad y ddedfryd a gofynion adsefydlu cyffuriau a thriniaeth alcohol ac ymgysylltu â gwasanaethau triniaeth

Hyd y driniaeth	Nifer y gofynion adsefydlu cyffuriau	Canran y gofynion adsefydlu cyffuriau	Nifer y gofynion triniaeth alcohol	Canran y gofynion triniaeth alcohol
Eisoës mewn triniaeth	943	32%	378	22%
0 i 3 wythnos	1,031	36%	610	36%
3 i 6 wythnos	197	7%	192	11%
6 i 9 wythnos	54	2%	85	5%
9 i 12 wythnos	37	1%	53	3%
12 wythnos neu fwy	144	5%	84	5%
Dim pontio	498	17%	291	17%
Cyfanswm	2,904	100%	1,693	100%

CSTR yn ôl prif sylwedd triniaeth

Mae'r tabl isod yn dangos y prif sylwedd a gofnodwyd yn erbyn y llwybr CSTR i gael triniaeth.

Nododd tua thri chwarter yr holl deithiau triniaeth sy'n gysylltiedig â CSTR mai'r prif sylwedd problemus oedd naill ai alcohol neu opioidau. Roedd cyfran fach o'r teithiau triniaeth sy'n gysylltiedig â DRRs yn dangos mai alcohol oedd eu prif sylwedd, ac yn yr un modd roedd cyfran fach o'r teithiau triniaeth sy'n gysylltiedig ag ATRs yn nodi sylweddau heblaw alcohol fel eu prif sylwedd problemus. Gallai hyn fod oherwydd bod gan unigolion sylweddau lluosog â phroblem wedi'u cofnodi yn y set data triniaeth ar ôl iddynt gael eu hasesu (Tabl 10).

Tabl 10: Prif sylwedd a gofnodwyd ar gyfer teithiau triniaeth sy'n gysylltiedig â gofyniad triniaeth dedfryd gymunedol, yn ôl math CSTR [nodyn 1]

Prif fath o sylwedd	Gofynion adsefydlu cyffuriau	Gofynion triniaeth alcohol	Holl ofynion triniaeth dedfryd gymunedol
Alcohol	80	1,300	1,390
Opioid	1,390	40	1,430
Canabinoidau	200	20	220
Ysgogydd	410	20	430
Cyffuriau-Arall	300	[c]	310
Annilys	30	[c]	40
Anhysbys	0	[c]	[c]

[Nodyn 1] Mae'r ffigurau wedi'u talgrynnu i'r 10

[c] Mae ffigurau llai na 10 wedi'u gwahardd er mwyn cyfrinachedd

Canlyniadau triniaeth camddefnyddio sylweddau

Mae'r adran hon yn edrych ar y canlyniadau triniaeth fel cyfran o'r boblogaeth CSTR gyfan i gael dealltwriaeth o lwyddiant cyffredinol CSTRs. Mae gwybodaeth fanwl am sut y deilliwyd y categorïau canlyniadau triniaeth hyn yn atodiad 4.

Yn gyffredinol, daeth 41% o CSTRs yng Nghymru i ben gyda'r unigolyn yn cwblhau triniaeth (Tabl 11). Roedd CSTRs gydag unigolion naill ai ddim yn dechrau neu ddim yn cwblhau triniaeth yn 50% (Tabl 11). Ar ddiwedd yr astudiaeth, roedd 7% o CSTRs yn dal i gael triniaeth neu wedi cael eu hatgyfeirio ymhellach i wasanaeth trin camddefnyddio sylweddau arall (ac wedi ymgysylltu'n llwyddiannus â'r gwasanaeth hwnnw) (Tabl 11).

Mae ffigurau manwl ar gyfer DRRs ac ATRs yn atodiad 5. Cwblhaodd tua thraean o'r DRRs a roddwyd yng Nghymru driniaeth gyda 58% naill ai heb ddechrau neu ddim yn cwblhau triniaeth. Mae'r cyfraddau'n is na'r rhai a welwyd gydag ATRs lle aeth 55% ymlaen i gwblhau triniaeth a 37% naill ai heb ddechrau neu heb gwblhau triniaeth.

Tabl 11: Nifer a chanran y categorïau canlyniadau triniaeth o Ofynion Triniaeth Dedfryd Gymunedol

Canlyniad triniaeth	Nifer	Canran
Ymadawedig	39	1%
Heb gwblhau	1,511	33%
Canlyniad nwl	48	1%
Triniaeth wedi'i chwblhau	1,894	41%
Triniaeth yn parhau	316	7%
Heb fynd i mewn i driniaeth	789	17%
Cyfanswm	4,597	100%

Nodweddion sy'n gysylltiedig â throsglwyddiadau llwyddiannus i driniaeth

Mae'r modelau atchweliad logistaidd aml-lefel canlynol yn asesu a yw nodweddion penodol unigolyn yn cynyddu neu'n lleihau'r tebygolrwydd o drosglwyddo'n llwyddiannus i driniaeth. Cafodd pob unigolyn ei gynnwys yn y model.

Nodweddion sy'n gysylltiedig â thrawsnewid llwyddiannus i driniaeth ar ôl ATR

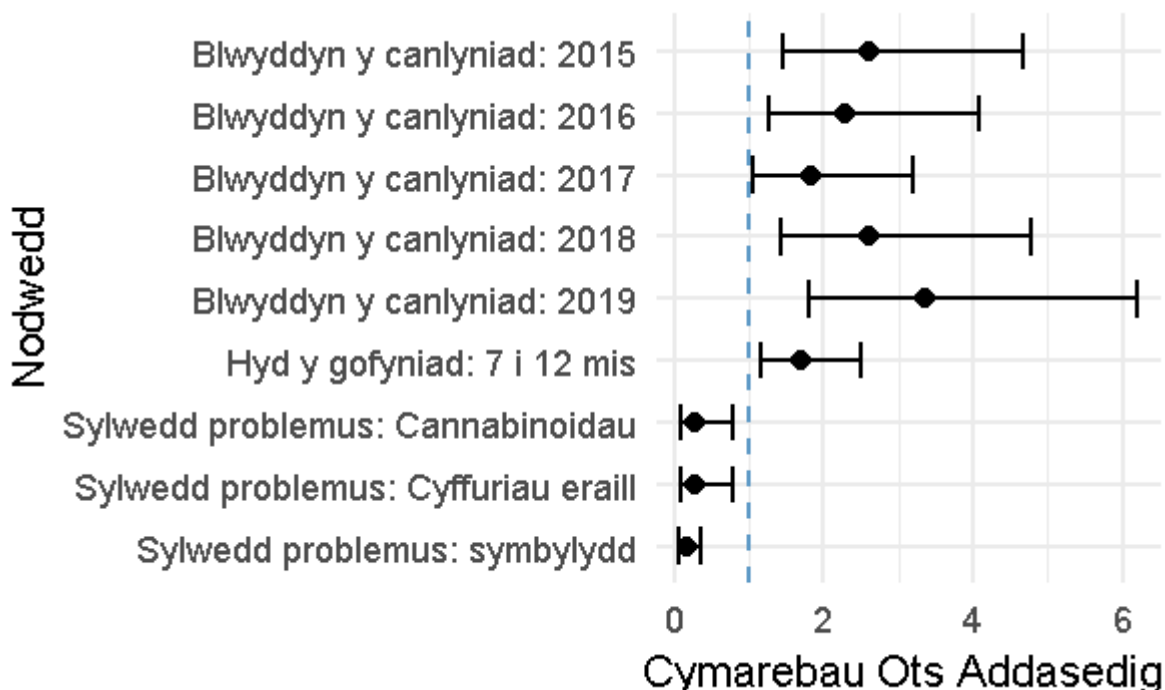
Mae Ffigur 3 yn dangos y canlyniadau o'r model atchweliad logistaidd aml-lefel ar gyfer troseddwyd a ddedfrydwyd i ATR. Mae'r ffigur yn dangos nodweddion a oedd yn ystadegol arwyddocaol ar y lefel arwyddocâd 5% yn unig.

Y rhai a ddywedodd mai alcohol oedd y prif sylwedd problemus oedd fwyaf tebygol o gael triniaeth. Roedd unigolion a adroddodd ganabinoidau 71% yn llai tebygol o gael mynediad at driniaeth o fewn y gofyniad amser penodedig o gymharu ag alcohol, tra bod defnyddwyr symbylyddion 84% yn llai tebygol (Ffigur 3).

Roedd y rhai a ddedfrydwyd yn ddiweddarach yn fwy tebygol o gael triniaeth, gyda'r rhai a ddedfrydwyd yn 2019 3.4 gwaith yn fwy tebygol o gael triniaeth na'r rheini yn 2014 (Ffigur 3).

Roedd y rhai â gorchymyn gofyniad o rhwng 7 a 12 mis 70% yn fwy tebygol o gael triniaeth na'r rhai ag amser gorchymyn o 6 mis neu lai (Ffigur 3).

Ffigur 3: Cymarebau ots nodweddion cymdeithasol-ddemograffig a throseddwyd yn ymwneud â chael mynediad at driniaeth ar ôl ATR

Y categorïau cyfeirio yw alcohol fel sylwedd problemus, 2014 fel blwyddyn ganlyniad a 0 i 6 mis fel hyd gofyniad.

Nodweddion sy'n gysylltiedig â throsglwyddo'n llwyddiannus i driniaeth ar ôl DRR

Mae Ffigur 4 yn dangos y canlyniadau o'r model atchweliad logistaidd aml-lefel ar gyfer troseddwy'r a ddedfrydwyd i DRR. Mae'r ffigur yn dangos nodweddion a oedd yn ystadegol arwyddocaol ar y lefel arwyddocaâd 5% yn unig.

Roedd troseddwy'r hŷn yn fwy tebygol o gael mynediad at driniaeth. Roedd y rhai 45 i 54 oed 2.2 gwaith yn fwy tebygol, ac roedd y rhai 55 oed a hŷn 8.1 gwaith yn fwy tebygol o gael triniaeth o gymharu ag unigolion 18 i 24 oed (Ffigur 4).

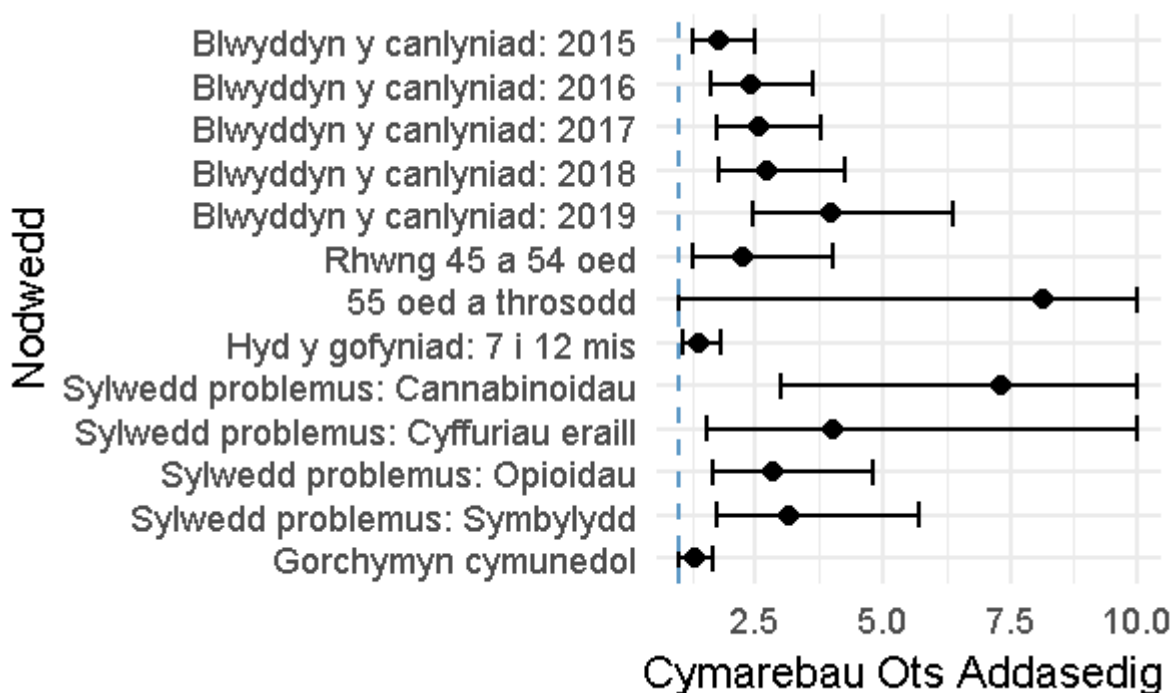
Yn yr un modd ag ATRs, roedd unigolion a ddedfrydwyd yn hwyrach na 2014 yn fwy tebygol o gael triniaeth, bob blwyddyn yn fwyfwy tebygol na'r olaf (Ffigur 4).

Roedd y rhai â gorchymyn gofyniad o rhwng 7 a 12 mis 39% yn fwy tebygol o gael triniaeth na'r rhai ag amser gorchymyn o 6 mis neu lai (Ffigur 4).

Roedd unigolion â gorchymyn cymunedol 29% yn fwy tebygol o gael mynediad at driniaeth o gymharu â'r rhai â gorchymyn dedfryd ohiriedig (Ffigur 4).

Yn wahanol i ATRs, unigolion a ddywedodd mai alcohol oedd y prif sylwedd problemus oedd y lleiaf tebygol o gael triniaeth na'r rhai a oedd yn camddefnyddio sylweddau eraill. Y rhai a ddywedodd mai canabinoidau oedd y prif sylwedd problemus oedd fwyaf tebygol o gael triniaeth nag alcohol (7.3 gwaith yn fwy tebygol) (Ffigur 4).

Ffigur 4: Cymarebau ots nodweddion cymdeithasol-ddemograffig a throsglwyddwyr yn ymwneud â chael mynediad at driniaeth ar ôl DRR [nodyn 1]

[Nodyn 1] Cafodd cyfyngau hyder eu capio ar derfyn uchaf o 10 i wella eglurder delweddu'r plot coedwig. Roedd cyfyngau hyder uchaf gwir yn 55 oed a hŷn (65.47), cannabinoidau (17.86) a chyffuriau eraill (10.24) fel sylwedd problemus.

Y categorïau cyfeirio yw unigolion 18 i 24 oed, dedfryd ohiriedig fel math o warediad, alcohol fel sylwedd problemus, 2014 fel blwyddyn ganlyniad, 0 i 6 mis fel hyd y gofyniad.

Nodweddion sy'n gysylltiedig â mynediad cyflym at driniaeth

Mae'r modelau atchweliad logistaidd aml-lefel canlynol yn asesu a yw nodweddion penodol unigolyn yn cynyddu neu'n lleihau'r tebygolrwydd o gael mynediad at driniaeth yn gyflym. Mae hyn yn cael ei fesur naill ai drwy fod mewn triniaeth ar ddyddiad y ddedfryd ofynnol neu drwy gael triniaeth o fewn 3 wythnos i'r dyddiad gofyniad. Nid yw'r model yn cynnwys unrhyw un nad oedd erioed wedi ymgysylltu â thriniaeth. Felly, mae'n cymharu'r rhai a gafodd driniaeth o fewn 3 wythnos i'w dyddiad gofyniad (neu a oedd eisoes yn cael triniaeth) â'r rhai a gafodd driniaeth ar ôl 3 wythnos o'u dyddiad gofyniad.

Nodweddion sy'n gysylltiedig â mynediad cyflym at driniaeth ar ôl ATR

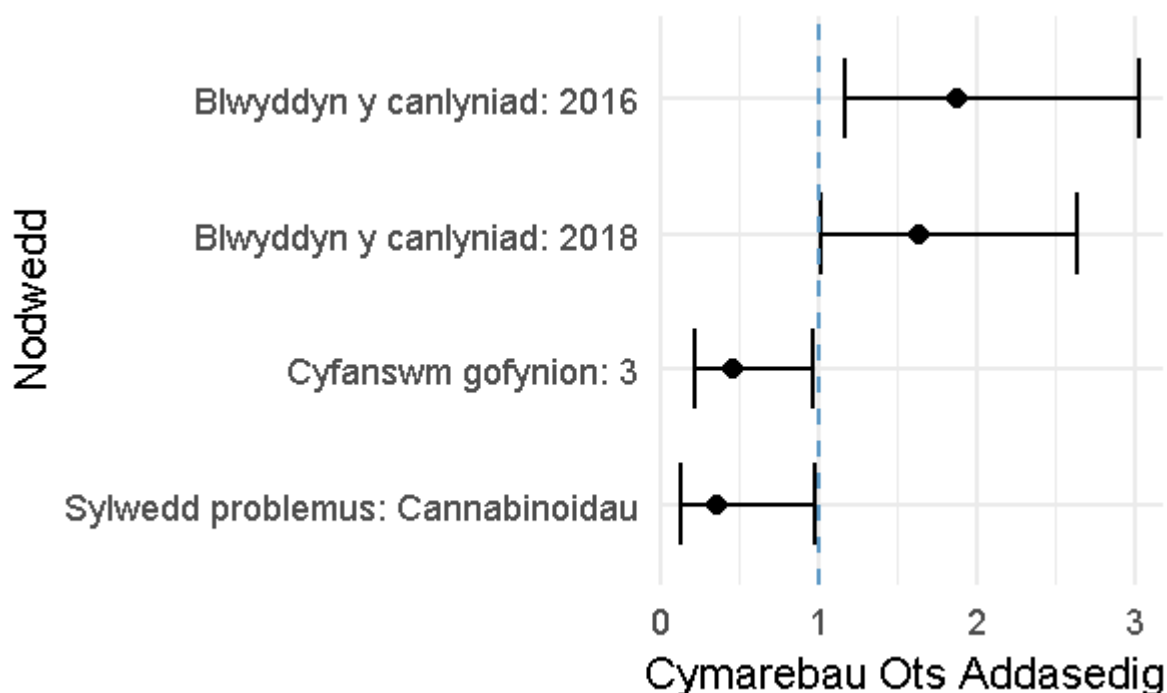
Mae Ffigur 5 yn dangos y canlyniadau o'r model atchweliad logistaidd aml-lefel ar gyfer troseddwr a ddedfrydwyd i ATR. Mae'r ffigur yn dangos nodweddion a oedd yn ystadegol arwyddocaol 5% ar lefel arwyddocâd 5% yn unig.

Nid oedd unrhyw gysylltiad arwyddocaol rhwng dyddiadau dedfrydau diweddarach ac ymwneud â thriniaeth wrth gyfyngu mynediad i driniaeth o fewn 3 wythnos. Fodd bynnag, roedd unigolion yn 2016 a 2018 yn dal yn fwy tebygol o gael mynediad at driniaeth yn gyflym nag yn 2014 (Ffigur 5).

Roedd unigolion â 3 gofyniad llys 54% yn llai tebygol o gael triniaeth yn gyflym na'r rhai ag un yn unig, tuedd nas gwelwyd wrth edrych ar ymgysylltu ar draws hyd gorchymyn gofyniad cyfan unigolyn.

Roedd unigolion ag alcohol a gofnodwyd fel eu sylwedd problemus 65% yn fwy tebygol o gael mynediad at driniaeth yn gyflym na'r rhai â chanabinoidau fel eu prif sylwedd problemus, sy'n debyg i gyfraddau mynediad at driniaeth ar draws hyd archeb lawn yr unigolyn.

Ffigur 5: Cymarebau ots nodweddion cymdeithasol-ddemograffig a throseddwr yn ymwneud â chael mynediad at driniaeth yn gyflym ar ôl ATR

Y categorïau cyfeirio yw alcohol ar gyfer sylwedd problemus, 2014 fel blwyddyn ganlyniad, un fel cyfanswm y gofyniad.

Nodweddion sy'n gysylltiedig â mynediad cyflym at driniaeth ar ôl DRR

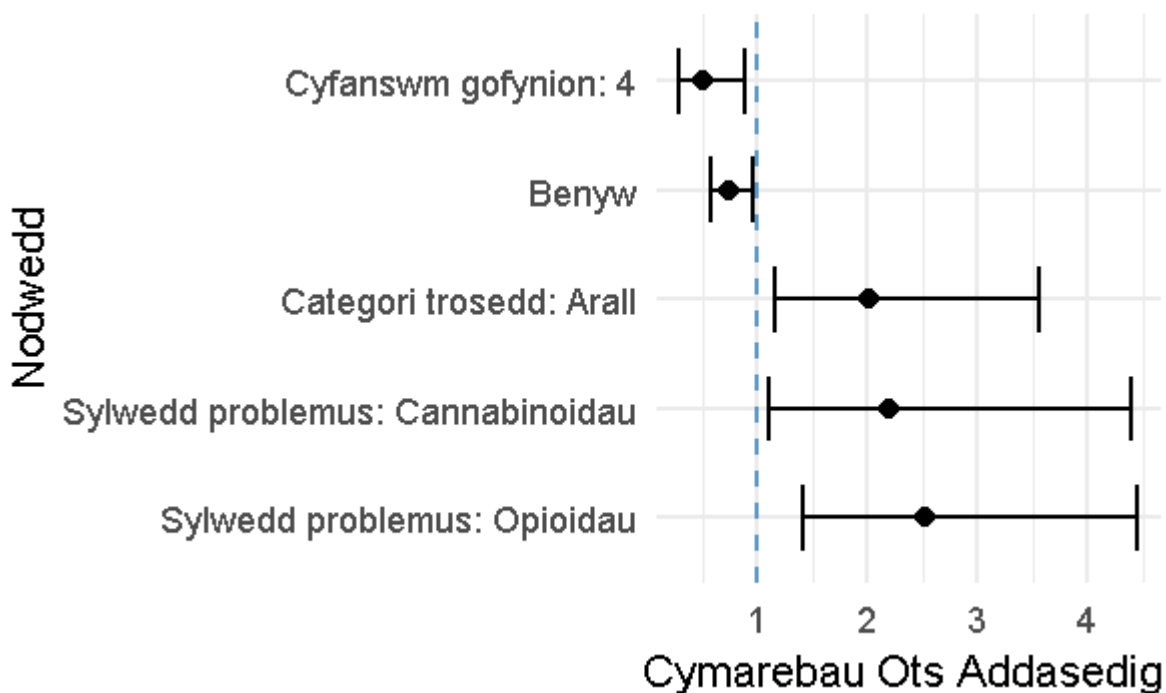
Mae Ffigur 6 yn dangos y canlyniadau o'r model atchweliad logistaidd aml-lefel ar gyfer troseddwy'r a ddedfrydwyd i DRR. Mae'r ffigur yn dangos nodweddion a oedd yn ystadegol arwyddocaol ar lefel arwyddocâd 5% yn unig.

Roedd cyfyngu'r amserlen i 3 wythnos ar ôl dyddiad y ddedfryd yn dangos bod benywod 26% yn llai tebygol na gwrywod o gael triniaeth. Mae hwn yn newid nodedig i drosglwyddo i wasanaethau triniaeth ar unrhyw adeg trwy amserlen CSTR, lle na welwyd unrhyw wahaniaethau mewn rhyw.

Yn yr un modd ag ATRs, roedd unigolion â 4 neu fwy o ofynion llys 49% yn llai tebygol o gael triniaeth o fewn 3 wythnos na'r rhai ag 1, gwahaniaeth a welwyd dim ond wrth edrych ar fynediad cyflym at driniaeth o gymharu â mynediad unrhyw bryd o fewn yr amserlen a neilltuwyd.

Roedd unigolion ag alcohol a gofnodwyd fel eu sylwedd problemus yn llai tebygol o gael mynediad at driniaeth yn gyflym o gymharu â'r rhai a gofnododd cannabinoidau neu opioidau fel eu prif sylwedd problemus (Ffigur 6).

Ffigur 6: Cymarebau ots nodweddion cymdeithasol-ddemograffig a throsteddwyr yn ymwneud â chael mynediad at driniaeth yn gyflym ar ôl DRR

Y categorïau cyfeirio yw gwrywod fel rhyw, trais fel categori trosedd, alcohol fel math o sylwedd problemus ac un fel gofyniad cyflawn.

Nodweddion sy'n gysylltiedig â chwblhau triniaeth yn llwyddiannus

Mae'r modelau atchweliad logistaidd aml-lefel canlynol yn asesu a yw nodweddion penodol unigolyn yn cynyddu neu'n lleihau'r tebygolrwydd o ganlyniad cwblhau llwyddiannus. Dim ond unigolion â chanlyniad triniaeth llwyddiannus neu aflwyddiannus a gynhwyswyd yn y model. Tynnwyd y rhai a gofnodwyd fel ymadawedig, yn dal i gael triniaeth neu ganlyniadau nwl eraill.

Nodweddion sy'n gysylltiedig â chwblhau triniaeth yn llwyddiannus ar ôl ATR

Mae Ffigur 7 yn dangos y canlyniadau o'r model atchweliad logistaidd aml-lefel ar gyfer trosteddwyr a ddefnyddwyd i ATR. Mae'r ffigur yn dangos nodweddion a oedd yn ystadegol arwyddocaol ar y lefel arwyddocaol 5% yn unig.

Roedd oedrannau uwch yn gysylltiedig â chyfradd uwch o ganlyniad llwyddiannus, gyda'r rhai 55 oed a hŷn â'r gyfradd llwyddiant uchaf yn gyffredinol (3.3 gwaith yn fwy na'r rhai 18 i 24 oed) (Ffigur 7).

Roedd unigolion yn ail gwintel MALIC 49% yn fwy tebygol o gael canlyniad triniaeth llwyddiannus na'r rhai yn y cwintel cyntaf.

Roedd unigolion a ddedfrydwyd yn ddiweddarach yn fwy tebygol o gael canlyniad triniaeth llwyddiannus na'r rhai a ddedfrydwyd yn 2014 (Ffigur 7).

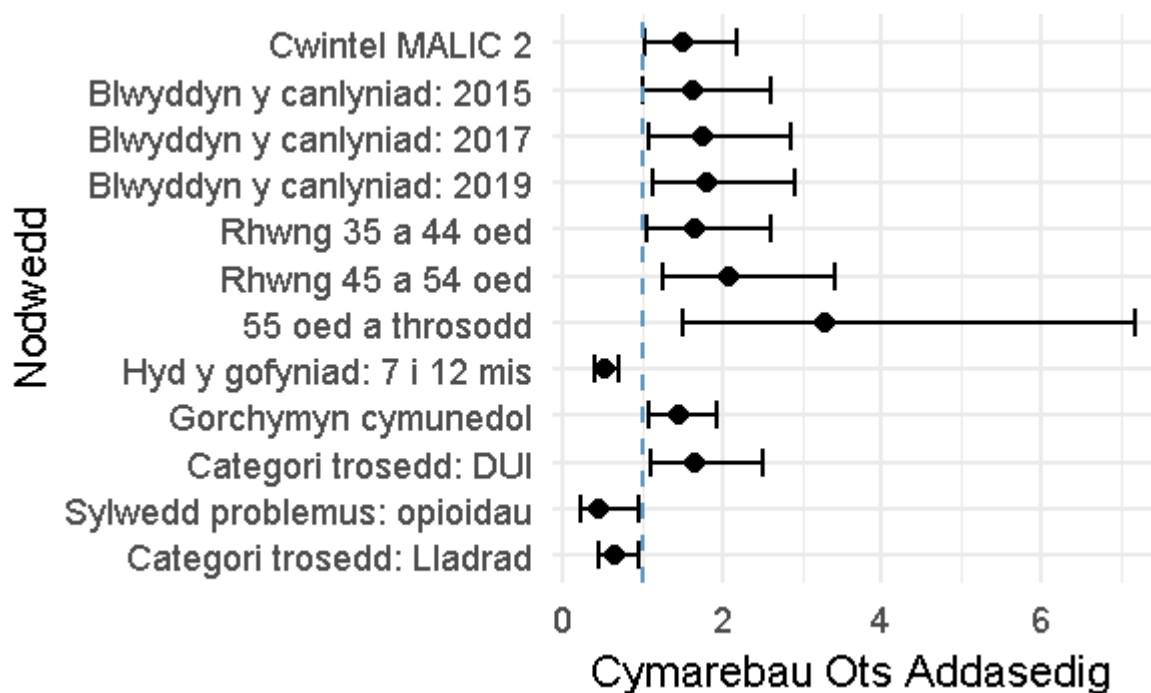
Roedd gan unigolion â hyd gorchymyn gofyniad byrrach gyfradd llwyddiant 48% yn fwy na'r rhai a gafodd driniaeth gyda hyd gorchymyn rhwng 7 a 12 mis.

Roedd unigolion â gorchymyn cymunedol 44% yn fwy tebygol o gael canlyniad triniaeth llwyddiannus o gymharu â'r rhai â gorchymyn dedfryd ohiriedig.

Roedd unigolion yr oedd eu categori trosedd wedi'i gofnodi fel gyrru dan ddylanwad naill ai cyffuriau, alcohol neu'r ddau 66% yn fwy tebygol o gwblhau triniaeth yn llwyddiannus o gymharu â'r rhai yr oedd trais yn y categori trosedd. Fodd bynnag, roedd y rhai â throsedd dreisgar 35% yn fwy tebygol o gwblhau triniaeth yn llwyddiannus na'r rhai a ddedfrydwyd am ddwyn (Ffigur 7).

Roedd unigolion ag alcohol a gofnodwyd fel eu sylwedd problematig 55% yn fwy tebygol o gael canlyniad triniaeth llwyddiannus na'r rhai ag opioidau fel eu prif sylwedd problemus.

Ffigur 7: Cymarebau ots nodweddion cymdeithasol-ddemograffig a throseddwyd yn ymwneud â chwblhau triniaeth yn llwyddiannus ar ôl ATR

Y categorïau cyfeirio yw'r rhai rhwng 18 a 24 oed, dedfryd ohiriedig fel math o waredu, trais fel dedfryd ohiriedig, alcohol fel sylwedd problemus, 2014 fel blwyddyn ganlyniad, 0 i 6 mis fel hyd gofyniad, cwintel cyntaf MALIC.

Nodweddion sy'n gysylltiedig â chwblhau triniaeth yn llwyddiannus ar ôl DRR

Mae Ffigur 8 yn dangos y canlyniadau o'r model atchweliad logistaidd aml-lefel ar gyfer troseddwy a ddedfrydwyd i DRR. Mae'r ffigur yn dangos nodweddion a oedd yn ystadegol arwyddocaol ar lefel arwyddocâd 5% yn unig.

Roedd benywod 28% yn fwy tebygol o gwblhau triniaeth yn llwyddiannus na gwrywod.

Roedd unigolion 45 i 54 oed 79% yn fwy tebygol o gwblhau triniaeth yn llwyddiannus na'r rhai rhwng 18 a 24 oed.

Roedd y rhai yn yr ail a'r pedwerydd cwintel MALIC yn fwy tebygol o gwblhau triniaeth yn llwyddiannus o gymharu â'r rhai yn y cwintel cyntaf (Ffigur 8).

Roedd unigolion nad ydynt yn Brydeinig 89% yn fwy tebygol o gwblhau triniaeth yn llwyddiannus o gymharu ag unigolion Gwyn-Prydeinig.

Roedd unigolion a ddedfrydwyd yn ddiweddarach yn y cyfnod astudio yn fwy tebygol o gael canlyniad triniaeth lwyddiannus na'r rhai a ddedfrydwyd yn 2014 (Ffigur 8).

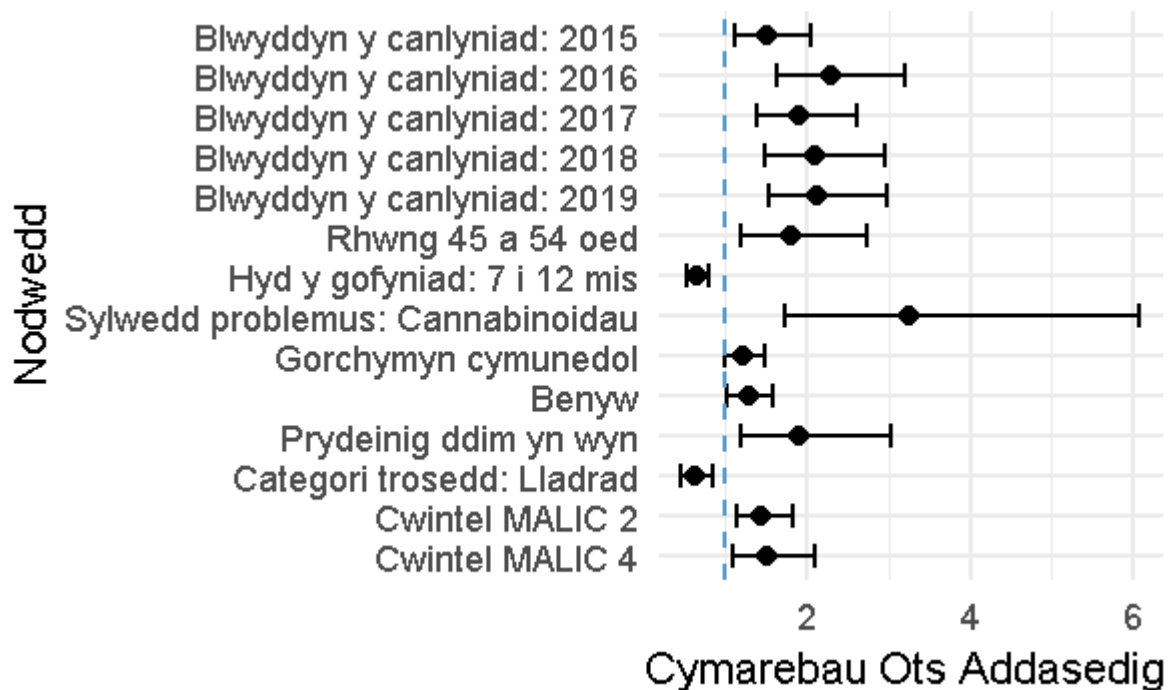
Roedd cyfradd llwyddiant unigolion â gorchymyn gofyniad byrrach 35% yn fwy na'r rhai a gafodd driniaeth â hyd gorchymyn rhwng 7 a 12 mis.

Roedd y rhai â throedd dreisgar 38% yn fwy tebygol o gwblhau triniaeth yn llwyddiannus na'r rhai a ddedfrydwyd am ddwyn.

Roedd unigolion â gorchymyn cymunedol 22% yn fwy tebygol o gael canlyniad triniaeth llwyddiannus o gymharu â'r rhai â gorchymyn dedfryd ohriedig.

Roedd unigolion â chanabinoidau a gofnodwyd fel eu sylwedd problemus 3.2 gwaith yn fwy tebygol o gael canlyniad triniaeth lwyddiannus na'r rhai ag alcohol fel eu prif sylwedd problemus (Ffigur 8).

Ffigur 8: Cymarebau ots nodweddion cymdeithasol-ddemograffig a throeddwy yn ymwneud â chwblhau triniaeth yn llwyddiannus ar ôl DRR

Y categorïau cyfeirio yw'r rhai rhwng 18 a 24 oed, dedfryd ohiriedig fel math o warediad, ethnigrwydd heblaw Gwyn-Prydeinig, gwryw fel rhyw, trais fel categori trosedd, alcohol fel math o sylwedd problemus, 2014 fel blwyddyn ganlyniad, 0 i 6 mis fel hyd gofyniad a chwintel cyntaf MALIC.

Casgliadau

Mae'r dadansoddiad sydd wedi'i gynnwys yn yr adroddiad hwn yn rhoi tystiolaeth am y llwybrau rhwng gwasanaethau prawf a thriniaeth ar gyfer gofynion triniaeth dedfryd gymunedol yng Nghymru a throsolwg o'r daith driniaeth ganlynol.

O'r unigolion a ddedfrydwyd i CSTR, cafodd 83% daith driniaeth o fewn amserlen addas i'w dedfryd, sy'n awgrymu trosglwyddiad cymharol llwyddiannus i wasanaethau triniaeth. Argymhelliad ar gyfer dadansoddiad yn y dyfodol fyddai archwilio cyfran y rhai na wnaeth. Bydd gan rai yn y grŵp hwn resymau dyls dros beidio ag ymgysylltu â gwasanaethau triniaeth (fel dedfrydau o garchar neu farwolaeth) sy'n golygu na fu'n bosibl gwahaniaethu rhwng diffyg ymgysylltu cyfreithlon ac anghyfreithlon yn yr astudiaeth hon yn unig.

O ystyried bod y mwyafrif helaeth o unigolion yn trosglwyddo i wasanaethau triniaeth, mae'n bwysig sicrhau canlyniad cwblhau llwyddiannus. O'r rhai a aeth i driniaeth ar ôl derbyn CSTR, cwblhaodd 58% driniaeth neu roeddent yn dal i gael triniaeth. Roedd y canlyniadau llwyddiannus hyn yn fwy tebygol ar gyfer gofynion triniaeth alcohol (73% o unigolion) o gymharu â gofynion adsefydlu cyffuriau (49% o unigolion). Roedd oeddrannau hyn yn fwyaf cysylltiedig ag ymgysylltu â thriniaeth, a'i chwblhau'n llwyddiannus, tra nad oedd unrhyw wahaniaethau cymdeithasol-ddemograffig neu ddedfrydau mawr o ran ymgysylltu â thriniaeth na chanlyniadau llwyddiannus wrth gymharu rhwng ATRs a DRRs. Canfu ymchwil a gynhaliwyd gan ADR Network UK ganlyniadau tebyg gyda mwy na dwy ran o dair (68%) o ATRs yn cael eu cwblhau yn llwyddiannus².

Byddai gwella nifer y canlyniadau triniaeth llwyddiannus ar gyfer y dedfrydau hynny i DRR yn gwella'r gwasanaeth a ddarperir yn fawr. Argymhelliad ar gyfer dadansoddiad pellach fyddai deall a yw canlyniadau triniaeth y rhai â CSTR yn wahanol iawn i'r boblogaeth gyffredinol sy'n mynd trwy wasanaethau triniaeth.

Cymhariaeth â dadansoddiad a wnaed yn Lloegr

Canfu'r adroddiad yn Lloegr fod 15,121 o droseddwr yng nghyfnod yr astudiaeth (38.9% o'r 38,895 o gofnodion a oedd ar gael) a oedd yn ymddangos eu bod naill ai wedi bod yn derbyn triniaeth neu driniaeth gychwynnol ar ôl dyddiad eu dedfryd³. O gymharu â Lloegr mae ein canlyniadau yn dangos bod gan Gymru gyfradd drosglwyddo uwch i wasanaethau triniaeth ac ymgysylltiad ychydig yn uwch â gwasanaethau triniaeth ar gyfer ATR a DRR. Fodd bynnag, er bod llawer o'r dulliau yn y dadansoddiad hwn yn cyd-fynd â'r rhai a ddefnyddiwyd yn Lloegr, roedd gwahaniaethau sylweddol yng nghywirdeb methodoleg cysylltu ac argaeledd data.

Y prif wahaniaeth oedd y broses o gysylltu ar draws gwasanaethau prawf a thriniaeth. Ar gyfer yr astudiaeth hon, cysylltwyd setiau data prawf a thriniaeth â cholofn o bob unigolyn yng Nghymru i nodi'r rhai sy'n ymddangos yn y ddwy set ddata. Roedd hyn yn ein galluogi i

² (Towlers, 2024)

³ (Swyddfa Gwella Iechyd a Gwahaniaethau, 2023)

wahaniaethu rhwng unigolyn nad oedd yn cyfateb oherwydd nad oedd yn cael ei gynrychioli yn y set ddata arall ac unigolion nad oedd yn cyfateb oherwydd nad oedd ansawdd y data sy'n ymwneud â nhw yn ddigonol i gyflawni paru dibynadwy (hyder mwy na 90%). Dim ond y setiau data prawf a data triniaeth sylweddau Lloegr oedd gan y tîm a oedd yn gyfrifol am y dadansoddiad Seisnig. Yng Nghymru, roeddem yn gallu cael gwared ar unigolion nad oeddent yn bodloni digon o hyder paru nad oedd yn bosibl yn Lloegr.

Yn yr astudiaeth hon roedd gennym hefyd fynediad at ffenestr ehangach o deithiau triniaeth camddefnyddio sylweddau o gymharu ag astudiaeth Lloegr. O ystyried y ganran uchel o'n sampl (29%) a oedd eisoes yn cael triniaeth ar y diwrnod y dechreuodd eu dedfryd, gallai hyn gael effaith sylweddol ar ganlyniadau'r rhai sy'n trosglwyddo'n llwyddiannus.

Ymwadiad

Mae'r astudiaeth hon yn defnyddio data dienw ym manc data SAIL ym Mhrifysgol Abertawe, Cymru, DU. Cwblhawyd yr holl waith a wnaed ym manc data SAIL gyda chaniatâd o Banel Adolygu Llywodraethu Gwybodaeth annibynnol SAIL (IGRP) o dan brosiect rhif 1451. Hoffem gydnabod yr holl ddarparwyr data sy'n sicrhau bod data dienw ar gael ar gyfer ymchwil.

Mae'r data a ddefnyddiwyd yn yr astudiaeth hon ar gael o fanc Data SAIL. Rhaid i bob cynnig i ddefnyddio data SAIL gydymffurfio â pholisïau llywodraethu gwybodaeth a chânt eu hadolygu gan y Panel Adolygu Llywodraethu Gwybodaeth annibynnol. Cyn y gellir cael mynediad at ddata, rhaid i'r IGRP gymeradwyo. Dylid cyfeirio ceisiadau i gael mynediad at y setiau data hyn at [fanc data SAIL](#).

Adran cyfeirnod

Gov.uk, n.d. Pathways between probation and addiction treatment in England: Report. UK Government. Available at: [Pathways between probation and addiction treatment in England](#) [Accessed 18 March 2025].

Lightowlers, C., 2024. Reinforcing the abstinence ideal: criminal justice developments. *Drugs: Education, Prevention and Policy*, 31(5), pp.499-504.

Atodiadau

Atodiad 1: Poblogaeth CSTR heb unrhyw faes cysylltu dienw

Roedd 487 o CSTRs nad oedd modd eu neilltuo ar gyfer ALF yn ystod y broses gysylltu pan gyflwynwyd y set ddata i fanc data SAIL. Mae hyn yn golygu nad oedd yn bosibl canfod pwy a drosglwyddodd i wasanaethau triniaeth. Am y rheswm hwn, tynnwyd CSTRs heb unrhyw ALF o'r dadansoddiad. Mae crynodeb o'r boblogaeth hon wedi'i gynnwys yn y tablau canlynol.

Roedd tua thri chwarter y CSTRs heb unrhyw ALF yn wrywod, mae hyn yn debyg i'r CSTRs y rhoddwyd ALF iddynt (3,475 o wrywod a 1,122 o Fenywod). Yn yr un modd, mae mwyafrif yr unigolion rhwng 24 a 44 oed sydd hefyd yn gyson â CSTRs y neilltuwyd ALF iddynt. Mae hyn yn awgrymu nad oes unrhyw ragfarn sylfaenol sylweddol yn seiliedig ar oedran na rhyw (Atodiad 1, Tabl 1).

Atodiad 1, Tabl 1: Nifer y CSTRs heb unrhyw ALF yn ôl oedran a rhyw

Band oedran	Gwryw	Benyw	Cyfanswm
18 i 24	45	21	66
25 i 34	107	44	151
35 i 44	89	37	126
45 a hŷn	59	19	78
Cyfanswm	300	121	421

Roedd mwy o DRRs (57%) nag ATRs (43%) yn y boblogaeth dim ALF sy'n weddol debyg i'r boblogaeth y rhoddwyd ALFs iddynt (63% DRR a 37% ATR) (Atodiad 1, Tabl 2).

Atodiad 1, Tabl 2: Nifer y CSTRs heb unrhyw ALF yn ôl math o ofyniad ac oedran

Band oedran	Gofyniad adsefydlu cyffuriau	Gofyniad triniaeth alcohol	Cyfanswm
18 i 24	34	32	66
25 i 34	107	44	151
35 i 44	76	50	126
45 a throsodd	21	57	78
Cyfanswm	238	183	421

Roedd ychydig llai na hanner yr unigolion nad oedd ganddynt ALF yn byw yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru (49%), mae hyn yn gyfran debyg i'r CSTRs hynny a oedd ag ALF (44%) (Atodiad 1, Tabl 3).

Atodiad 1, Tabl 3: Nifer y CSTRs heb unrhyw ALF yn ôl math o ofyniad a chwintel amddifadedd

Cwintel amddifadedd	Gofyniad adsefydlu cyffuriau	Gofyniad triniaeth alcohol	Pob CSTR
1 (mwyaf difreintiedig)	140	66	206
2	30	40	70
3	40	35	75
4	15	17	32
5 (lleiaf difreintiedig)	13	25	38

Atodiad 2: Ffigurau trosglwyddo i wasanaethau triniaeth DRR ac ATR yn ôl band oedran.

Atodiad 2, Tabl 1: Nifer a chanran y gofynion adsefydlu cyffuriau gyda gwasanaethau triniaeth yn trosglwyddo'n llwyddiannus yn ôl band oedran

Band oedran	Cyfanswm y gofynion adsefydlu cyffuriau	Nifer y trawsnewidiadau llwyddiannus	Canran	Cyfnod hyder isaf	Cyfnod hyder uchaf
18 i 24	400	308	77%	72%	82%
25 i 34	1,362	1,123	82%	80%	84%
35 i 44	863	724	84%	81%	87%
45 i 54	245	219	89%	85%	93%
55 a hŷn	34	32	94%	86%	100%
Pob oed	2,904	2,406	83%	81%	85%

Atodiad 2, Tabl 2: Nifer a chanran y gofynion triniaeth alcohol gyda gwasanaethau triniaeth yn trosglwyddo'n llwyddiannus yn ôl band oedran

Band oedran	Cyfanswm gofynion triniaeth alcohol	Nifer y trawsnewidiadau llwyddiannus	Canran	Cyfnod hyder isaf	Cyfnod hyder uchaf
18 i 24	213	157	74%	67%	81%
25 i 34	599	489	82%	79%	85%
35 i 44	444	379	85%	81%	89%
45 i 54	319	274	86%	82%	90%
55 a throsodd	118	103	87%	81%	93%
Pob oed	1,693	1,402	83%	81%	85%

Atodiad 3: Ffigurau sy'n ymwneud â CSTRau, DRRau ac ATRau sy'n trosglwyddo i wasanaethau triniaeth, fesul cwintel MALIC

Atodiad 3, Tabl 1: Nifer a chanran y CSTRs sy'n trosglwyddo i wasanaethau triniaeth, fesul cwintel MALIC

Cwintel amddifadedd	Cyfanswm CSTRs	Y nifer gyda thrawsnewidiad dilys	Canran gyda thrawsnewidiad dilys	CI isaf	CI uchaf
1 (mwyaf difreintiedig)	2,029	1,681	83%	81%	85%
2	1,032	834	81%	78%	84%
3	735	635	86%	83%	89%
4	506	422	83%	79%	87%
5 (lleiaf difreintiedig)	295	236	80%	75%	85%

CI fel cyfnod hyder.

Atodiad 3, Tabl 2: Nifer a chanran y trosglwyddiadau llwyddiannus o'r DRR i wasanaethau triniaeth, fesul cwintel MALIC

Cwintel amddifadedd	Cyfanswm DRR	Y nifer gyda thrawsnewidiad dilys	Canran gyda thrawsnewidiad dilys	CI isaf	CI uwch
1 (mwyaf difreintiedig)	1,398	1,162	83%	81%	85%
2	636	511	80%	77%	83%
3	436	376	86%	82%	90%
4	295	252	85%	81%	89%
5 (lleiaf difreintiedig)	139	105	76%	68%	84%

CI fel cyfnod hyder.

Atodiad 3, Tabl 3: Nifer a chanran y trosglwyddiadau llwyddiannus ATR i wasanaethau triniaeth, fesul cwintel MALIC

Cwintel amddifadedd	Cyfanswm ATRs	Y nifer gyda thrawsnewidiad diliys	Canran gyda thrawsnewidiad diliys	CI isaf	CI uchaf
1 (mwyaf difreintiedig)	631	519	82%	79%	85%
2	396	323	82%	78%	86%
3	299	259	87%	83%	91%
4	211	170	81%	75%	87%
5 (lleiaf difreintiedig)	156	131	84%	78%	90%

CI fel cyfnod hyder.

Atodiad 4: Categoriadau canlyniadau triniaeth yn WNDM.

Mae pob categori isod wedi'i agregu o'r set ddata fel a ganlyn:

Atodiad 4, Tabl 1: Categoriadau canlyniadau triniaeth yn deillio o godau diwedd cyswllt WNDM

Categori	Cod(au) diwedd cyswllt WNDM
Ymadawedig	• Ymadawedig
Heb gwblhau	• Cyfeirio at wasanaeth arall [nodyn 1] • Carchar • Triniaeth wedi'i thynnu'n ôl - torri contract • Wedi symud o'r ardal • Heb fynychu nac ymateb i gyswllt dilynol • Atgyfeiriad amhriodol gan gynnwys yr unigolion hynny nad ydynt yn barod i ymgysylltu
Triniaeth wedi'i chwblhau	• Triniaeth wedi'i chwblhau - heb gyffuriau • Triniaeth wedi'i chwblhau
Triniaeth yn parhau	• Cyfeirio at wasanaeth arall [nodyn 1] • Dim rheswm terfynu cyswllt na dyddiad ar gael
Canlyniad nwl	• Annilyd • Gwag
Amherthnasol	• Dim cofnod ohonynt yn set ddata WNDM gyda thaith driniaeth ddilys (sy'n golygu na ddechreuwyd y driniaeth)

[Nodyn 1] Wedi'i gyfeirio i wasanaeth arall olygu bod yr unigolyn yn dechrau taith driniaeth arall o fewn 21 diwrnod i ddiwedd y daith driniaeth hon. Ar gyfer ein dadansoddiad, os na fydd asesiad yn digwydd o fewn mis i ddiwedd eu taith triniaeth fynegai, yna cânt eu categorio fel rhai nas cwblhawyd. Os digwyddodd asesiad o fewn y mis, yna cânt eu categorio fel triniaeth barhaus gan fod eu triniaeth yn parhau fel y cynlluniwyd.

Atodiad 5: Nifer a chanran canlyniadau triniaeth yn ôl math CSTR

Atodiad 5, Tabl 1: Nifer a chanran y categorïau canlyniadau triniaeth o ofynion adsefydlu cyffuriau

Canlyniad triniaeth	Nifer	Canran
Ymadawedig	18	1%
Heb gwblhau	1,173	40%
Canlyniad nwl	25	1%
Triniaeth wedi'i chwblhau	966	33%
Triniaeth yn parhau	224	8%
Heb fynd i mewn i driniaeth	498	17%
Cyfanswm	2,904	100%

Atodiad 5, Tabl 2: Nifer a chanran y categorïau canlyniadau triniaeth o ofynion triniaeth alcohol

Canlyniad triniaeth	Nifer	Canran
Ymadawedig	21	1%
Heb gwblhau	338	20%
Canlyniad nwl	23	1%
Triniaeth wedi'i chwblhau	928	55%
Triniaeth yn parhau	92	5%
Heb fynd i mewn i driniaeth	291	17%
Cyfanswm	1,693	100%